

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації на тему **«Правова обізнаність як чинник реформування правової системи України»** за спеціальністю 081 «Право» 2 квітня 2026 року.

Загороднюк Дмитро Андрійович,

1997 року народження

громадянин України

освіта вища: у 2019 році закінчив Донецький національний університет імені Василя Стуса та отримав диплом магістра за спеціальністю «Право».

У 2022 р. вступив до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру конституційного, міжнародного і кримінального права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувач має 10 наукових праць: 4 статті в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Гринюк Р. Ф., Загороднюк Д. А. Теоретико-методологічні засади дослідження поняття правової обізнаності. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2022. № 1. С. 5-21. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13267>

DOI: <https://doi.org/10.31558/27865835.2022.1.1>

2. Загороднюк Д. А. До питання доцільності використання правової пропаганди як форми правового виховання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 39-45. URL: <http://journalapp.uzhnu.edu.ua/article/view/294243>

DOI: <https://doi.org/10.24144/27886018.2023.06.6>

3. Загороднюк Д. А. Сучасні детермінанти правової обізнаності. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. 2024. № 83. С. 44-49. URL: <http://visnykpravo.uzhnu.edu.ua/article/view/308642>

DOI: <https://doi.org/10.24144/23073322.2024.83.1.5>

4. Загороднюк Д. А. Правова ідеологія і правова обізнаність: взаємодія теоретичних і практичних рівнів правової культури. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. С. 70-75. URL: <http://journalapp.uzhnu.edu.ua/article/view/345899>

DOI: <https://doi.org/10.24144/27886018.2025.06.1.10>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Загороднюк Д. А. Правова пропаганда: до питання новелізації форм правового виховання у контексті доктрини конституційної демократії. *Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова* (м. Хмельницький, 31 березня 2023 р.). Хмельницький:

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 177-180.

6. Загороднюк Д. А. Електронна демократія як форма громадської участі на прикладі опитувань на Порталі Дія. *Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Осінні юридичні читання – 2023»* (м. Вінниця, 23 листопада 2023 р.). Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2023. С. 148-152.

7. Загороднюк Д. А. Онлайн-деліберація, політичний краудсорсинг, стейкхолдерство: сучасні обличчя партисипаторної демократії. *Права людини в глобалізованому світі: сучасний стан, шляхи реалізації та механізми захисту: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Харків, 19 квітня 2024 р.). Харків: Держ. біотехнологічний унт. С. 201-205.

8. Загороднюк Д. А. Партисипативна та деліберативна демократія в Україні: потреби сьогодення, перспективи розвитку, проблемні питання. *Закарпатські правові читання. Сталий розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти: Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ужгород, 26-27 квітня 2024 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2024. С. 122-125.

9. Загороднюк Д. А. Медіакомпетентність як інструмент посилення демократичних процесів та правової обізнаності. *Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Весняні юридичні читання – 2024»* (м. Вінниця, 25-26 квітня 2024 р.). Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2024. С. 42-46.

10. Загороднюк Д. А. Діалектика взаємодії правової обізнаності та правової ідеології. *Права людини, держава та суспільство в умовах воєнного*

стану: *Збірник матеріалів VIII Міжвузівської науково-теоретичної конференції* (м. Київ, 22 жовтня 2024 р.). Київ.: КТГГ, 2024. С. 32-35.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Нікітенко Лілія Олександрівна, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Міхайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауваження:

1. Визначення правової обізнаності як когнітивно-практичного стану, що поєднує правові знання, правову компетентність і готовність діяти відповідно до права, потребує певного уточнення щодо меж цього поняття та його співвідношення з професійною юридичною компетентністю.

Гуцуляк Олена Ігорівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауваження:

1. У третьому розділі доцільно було б ширше розкрити вплив правової обізнаності на юридичну практику, зокрема через аналіз альтернативних форм вирішення спорів та досвіду держав Європейського Союзу.

2. Історико-правовий аспект дослідження представлений дещо фрагментарно. Було б корисно ширше простежити еволюцію уявлень про правове знання у європейській правовій традиції.

3. Визначення правової обізнаності як когнітивно-практичного стану, що поєднує правові знання, правову компетентність і готовність діяти відповідно до права, потребує додаткового уточнення щодо меж цього поняття. У такому трактуванні воно частково наближається до професійної

правової компетентності, що може створювати ризик зміщення акценту від загальногромадянського рівня розуміння права до вимоги практичної здатності до його застосування.

Бєлов Дмитро Миколайович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Зауваження:

1. Певної концептуальної уточненості потребує понятійний апарат у частині співвідношення категорій «правова обізнаність» та «правоспроможність». Незважаючи на те, що автор розмежовує ці поняття в контексті теоретичного аналізу, на рівні дефінітивних формулювань (Розділ 1) між ними простежується певна термінологічна дифузія, яка може ускладнювати одночасне розуміння концептуальної основи дослідження. Видається доцільним більш чітко окреслити обсяг і зміст кожної з категорій, зокрема вказати, в якому співвідношенні перебувають когнітивний компонент правої обізнаності та правосуб'єктні характеристики особи як учасника правовідносин.

2. Проектні пропозиції щодо запровадження національної програми підвищення правової обізнаності населення, викладені у Додатку Г, заслуговують на підтримку як концептуальний орієнтир державної правової політики. Водночас вони потребують більш ретельного узгодження з чинними інституційними механізмами та програмними документами у сфері правової освіти і правового виховання. Зокрема, доцільно було б співвіднести запропоновані заходи з положеннями Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства, а також з відповідними програмами Міністерства юстиції України, що дозволило б підвищити практичну реалізованість запропонованих механізмів.

3. Певної додаткової уваги заслуговує питання про критерії оцінювання ефективності правової обізнаності як чинника реформування правової

системи. У роботі цей зв'язок переконливо обґрунтовано на теоретичному рівні, однак питання про те, за якими індикаторами можна встановити реальний вплив рівня правової обізнаності на якість правореалізаційних процесів, залишається відкритим. Подальше опрацювання цього аспекту, зокрема у площині порівняльного аналізу відповідного досвіду європейських держав, могло б збагатити прикладний потенціал дослідження.

Парута Олена Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії права та конституціоналізму Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти.

Зауваження:

1. У розділі, присвяченому правовій пропаганді, було б доцільно чіткіше розмежувати інформаційно-просвітницькі та сугестивні елементи впливу, а також окреслити межі їх допустимого використання з огляду на потребу збереження критичного мислення особи.

2. Подальшого уточнення потребує співвідношення правової обізнаності та емоційно забарвлених форм правового впливу, зокрема в умовах кризових ситуацій, коли інформаційний тиск може одночасно мати як позитивні, так і потенційно небезпечні наслідки.

3. У дисертації запропоновано цікаву категорію «метарефлексія» як здатність особи усвідомлювати межі власного правового знання. Разом з тим потребує подальшої конкретизації питання її операціоналізації: чи розглядається вона як психологічна характеристика, як когнітивна навичка, чи як нормативно очікувана якість суб'єкта права? Більш чітке визначення індикаторів цього явища дозволило б посилити прикладний вимір запропонованої концепції.

4. Дисертація переконливо обґрунтовує значення правової обізнаності як чинника реформування правової системи. Водночас потребує уточнення питання її вимірюваності: які саме критерії або індикатори можуть бути використані для оцінки рівня правової обізнаності – обсяг знань, здатність до

правової аргументації, стійкість правомірної поведінки чи інші параметри? Розроблення системи таких критеріїв могло б посилити емпіричний потенціал дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Загороднюку Дмитру Андрійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради

Лілія НІКІТЕНКО

